

Actieplan examinering ‘succesvol afgesloten’

Dubbele gevoelens

Het groene mbo zit blijkbaar op de goede weg. Er is resultaat en ook erkenning voor de collectieve inzet die de aoc's hebben gepleegd om de examenkwaliteit te verbeteren. Maar hoe gaat het nu verder? Hoe gaat de Inspectie toezicht houden en oordelen geven?

“Ja zeker”, bevestigt Jan Pieter Janssen, voorzitter van de stuurgroep Actieplan Examinering en CvB-voorzitter van Citaverde College, onderweg vanuit Limburg naar Den Haag. “Ik ben tevreden met het resultaat van het Actieplan Examinering.” Maar, zegt hij ook, “ik maak me nog zorgen over het vervolg.” Hij informeert over enkele uren LNV-

minister Gerda Verburg over de resultaten van twee jaar collectieve aoc-inzet om de kwaliteit van de examinering in het groene mbo te verbeteren. In de publicatie die ze van hem ontvangt, staat een overzicht van die resultaten en interviews met betrokkenen bij het project. Hiermee wordt het Actieplan Examinering officieel afgerond.

Resultaten actieplan

- Een gezamenlijke examenstandaard (De groene standaard en Phoenix) die voldoen aan het kader van de Inspectie, met competentiegerichte examens en proeven van bekwaamheid.
- Een gemeenschappelijk servicedocument, opgeleverd in april 2007, waarin werkprocessen en kwaliteitseisen zijn beschreven (hoe organiseer je een goed examen?), met ook een competentieprofiel voor een assessor.
- Een toetsenbank (voor voortgangs- of diagnostische toetsen op www.toetsplaza.nl – er zijn intussen meer dan 100.000 digitale toetsen gemaakt), oefenexamens voor het vmbo, een gereedschapskist (hulpmiddelen) voor competentiegerichte beoordeling op www.gereedschapskistbeoordelen.nl (van ondersteunende instellingen rondom groen onderwijs), een netwerk van toetsenbankcoördinatoren, een feedbacktool en afspraken rondom portfolio's met Kennisnet.
- Betere werkrelatie en overleg met de Inspectie van het Onderwijs en medezeggenschap bij ontwikkeling van geïntegreerd toezicht op onderwijs en examinering. Dat wordt ook aangehaald door Jan Pieter Janssen bij de aanbidding van de eindrapportage: ‘de dialoog met de toezichthouder is terug. Inspecteurs gaan met mensen van de scholen om de tafel zitten en reflecteren op wat er goed en minder goed gaat.’
- Medewerking aan publicaties rondom visie op examinering in mbo en aanpak, aandacht voor relatie met vmbo-groen-examinering (Het Groene Leertraject) en de start van pilot groen examenprofiel voor standaardisering van examinering.

Actie

Het begon in 2006, of eigenlijk met een slechte beoordeling in 2004-2005. Het Kenniscentrum Examinering (KCE), net gestart met kwaliteitsborging van mbo-examens, kwam toen met auditresultaten die lieten zien dat de examenkwaliteit in het groene mbo veel slechter zou zijn dan in de rest van het mbo.

In reactie daarop liet de AOC Raad een onderzoek uitvoeren naar de oorzaken en in 2006 besloten de aoc's om gezamenlijk een verbetering te realiseren. Hun plan werd op 13 november van dat jaar aangeboden aan de voorganger van Verburg op het ministerie, Cees Veerman. Het plan bevatte vijf punten: een standaard voor examineren, de kwaliteit van examinering, een toetsenbank en portfolio's, de procedures en de toekomst. Alles werd toegelicht op www.actieplanexaminering.nl.

Het actieplan beoogde een integrale aanpak van de kwaliteit van examinering. Zowel van oude eindtermgerichte opleidingen als van nieuwe competentiegerichte opleidingen. Die aanpak betrof ook inpassing van examenproducten zoals De groene standaard en Phoenix, een hulpmiddel voor de examenorganisatie in de vorm van een servicedocument en de deskundigheid van betrokkenen bij examinering. Op al die punten wilden de aoc's actie nemen. En dat is ook gebeurd.

Optimisme

Maar, zegt Janssen, “er zijn ondertussen wel wijzigingen opgetreden. Het toetsingskader (dat wil zeggen de normering en methodiek die de toezichthouder hanteert om examenkwaliteit te beoordelen) is veranderd en ook de toezichthouder is veranderd.” Voorheen was dat dus KCE, maar vanaf november 2007 kijkt de Inspectie van het Onderwijs naar de examinering.

“Met LNV werd afgesproken om de nul-

Jan Pieter Janssen, voorzitter van de stuurgroep Actieplan Examinering, bood LNV-minister Gerda Verburg woensdag 21 januari de eindrapportage van twee jaar aoc-samenwerking rondom examenkwaliteit

meting van de Inspectie in het schooljaar 2007/2008 als referentie te gebruiken. Staatssecretaris Marja van Bijsterveldt schreef in december daarover aan de Tweede Kamer dat er geen verschil meer was te zien in gemiddelde examenkwaliteit tussen aoc's en roc's. Ze concludeerde dat het Actieplan Examinering succesvol is afgesloten." Natuurlijk is dat een relatief resultaat, erkent Janssen. "De kwaliteit van de examinering moet ook op zichzelf goed zijn. Maar als je kijkt naar de aanleiding - dat er een negatief verschil zou zijn

tussen aoc's en roc's – dan zijn we nu waar we komen wilden." Je kunt over het geconstateerde kwaliteitsverschil verschillende ideeën hebben. Had het te maken met de opzet van de KCE-audits en de kleinschaligheid van de aoc's tegenover die grootschaligheid van de roc's? Of misschien, zoals Wout van de Bor oppert, met startproblemen bij KCE en slecht zicht op de hoeveelheid werk? De organisatie zou teveel naar procedures hebben gekeken. KCE kreeg ook van aoc's veel kritiek. Niet alleen over de werkwijze, maar

vooral ook omdat de exameninstelling blijkbaar geen maat had voor alle competentiegerichte ontwikkelingen op dat moment. De relatie met de toezichhouder werd een expliciet actiepunt in het actieplan. Met de Inspectie is er, aldus de eindrapportage, nu meer reden tot optimisme.

Markering

Wat is er volgens Jan Pieter Janssen eigenlijk gebeurd? "Ik denk dat wat we in het verleden informeel goed deden nu geformaliseerd is. Dat is ook steeds mijn

insteek geweest. Want gezien de sfeer, de kleinschaligheid, en de traditie gebeurde er veel informeel. Bedoeling was dat strakker te formaliseren en daarmee ook naar buiten te tonen dat we kwaliteit nastreven en realiseren.”

Janssen is gelukkig met de inzet van de aoc's. "Iedereen was doordrongen van het collectieve belang. Dat wil niet zeggen dat er overal in het land dezelfde stappen zijn gezet, maar iedereen heeft zich collectief ingezet en schaaft zich ook collectief achter de afspraken."

Hij zal Verburg dadelijk het historische kader schetsen. Wat was de aanleiding voor het actieplan en wat is er gebeurd? En dan zal hij het resultaat tonen. De boodschap is dat er voortvarend is gewerkt en dat de betrokkenen een goed gevoel hebben over wat er gedaan is aan examenkwaliteit. En ook dat dit geen afsluiting is, maar een markering van een vervolgstap. De stuurgroep gaat in dezelfde samenstelling door.

Zorgen

"Ik maak me wel zorgen over dat vervolg", zegt Janssen. Het toezichtskader examinering is nog niet definitief. "We hebben verder te maken met een nieuw

“De ambitie spat ervan af”, reageerde minister Verburg op het Actieplan Examinering. Ze erkent de zorgen van stuurgroepvoorzitter Janssen en heeft haar steun toegezegd

Het examenprofiel

Van de kant van werkgevers en kenniscentra is aangedrongen op de introductie van een examenprofiel. Daarin zou het sectorale bedrijfsleven adviezen geven over inhoud en haalbaarheid van examensituaties waarmee beoogde kwalificaties kunnen worden aangetoond. OCW-staatssecretaris Van Bijsterveldt sprak eerder uit dat ze het een goed idee vindt om bedrijfsleven meer te betrekken bij examinering en ze riep kenniscentra op pilots te starten om het examenprofiel te concretiseren. Het examenprofiel zou dan een aanvulling op het kwalificatiedossier kunnen zijn. Er loopt ook een pilot in het groene mbo.

fenomeen, het examenprofiel. Dat heeft een relatie met het vertrouwen van bedrijfsleven en politiek in het mbo. Om dat vertrouwen te steunen, heb je een examenstandaard nodig.”

Dat is het idee, maar, zegt Janssen, “in het competentiegericht onderwijs werkt dat niet zo.” Juist daar zijn verschillende examenproducten (of standaarden) mogelijk. Bovendien is de werkwijze in het groene onderwijs anders. Waar de roc's het examenprofiel vanuit een theoretische invalshoek benaderen, vertrekken de aoc's vanuit het actieplan. “Vanuit de werkvloer”, zegt Janssen.

De vraag is hoe de Inspectie gaat oordelen. Kunnen ze uit de voeten met de examinering zoals die in het groene onderwijs wordt uitgevoerd of gebruiken ze de algemene meetlat? Wat betekent het examenprofiel voor de aoc's?

“Het examenprofiel bevat nog tal van onduidelijkheden voor het hele bveveld, en ook voor het groene mbo”, zegt Janssen. “Wat voegt het toe? Het risico is dat we een zeer gedetailleerde beschrijving krijgen terwijl we juist inzetten op transparantie en duurzaamheid.” Het groene onderwijs voert nu een pilot uit

voor een groen examenprofiel, en daarin wordt uitdrukkelijk ook gekeken naar de positionering van beide producten; Groene standaard en Phoenix.

Betrokkenheid

“Er is een periode veel over ons, maar minder met ons gepraat. We hopen dat dat nu verleden tijd is”, zegt Janssen. “Ik hoop dat de politiek bereid is goed te luisteren. Op basis van de nulmeting was al gebleken dat het vertrouwen van het beroepenveld over de hele linie voldoende tot goed is, maar dat willen we graag nog vergroten.”

En in 2010 moet dan het proces naar een goed examineringssysteem voor competentiegericht onderwijs afgesloten zijn. Dat vraagt nog wel wat, denkt Janssen. “Van de aoc's, die zich collectief achter het actieplan hebben geschaard, verwacht ik betrokkenheid en inzet. En van de omgeving – MBO Raad, MKB, LTO Nederland, Colo, de ministeries van OCW en LNV, de inspectie – verwacht ik dat ze erkennen dat het groene onderwijs heel voortvarend aan de slag is gegaan en op de goede weg zit.” □